

T. B. M. M. (S. Sayısı : 149)

Türkiye Cumhuriyeti ile Hollanda Krallığı Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/358)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : K. K. Gn. Md.

07/196-1311/01055

8 . 1 . 1988

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Önceki Hükümet döneminde hazırlanıp Başkanlığınıza sunulan ve İçtüzüğün 78 inci maddesi uyarınca hükümsüz sayılan ilişik listede adları belirtilen kanun tasarılarının yenilenmesi Bakanlar Kurulunca uygun görülmüştür.

Gereğini arz ederim.

Turgut Özal

Başbakan

1/788 Türkiye Cumhuriyeti ile Hollanda Krallığı Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı.

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : K. K. Gn. Md.

18/101-2019/04432

14 . 7 . 1986

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 27.6.1986 tarihinde kararlaştırılan «Türkiye Cumhuriyeti ile Hollanda Krallığı Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı» ve gerekçesi ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Turgut Özal

Başbakan

GEREKÇE

Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmalarının ana amacı bahis konusu ülkelerarası sermaye ve teknoloji akımını teşvik ve ilgili ülkenin hukuk düzeni içinde nasıl korunduğunu tespit etmektir.

Bilindiği üzere, yüce Meclisiniz tarafından onaylanan V'inci 5 Yıllık Kalkınma Planının ve onu izleyen yıllık İcra Programlarının en önemli ilkeleri arasında, ülke ekonomisinin dışa açılması, yani ülke müteşebbis ve sermaye gücünün dış ülkelere, yabancı sermaye ve teknolojisinin ülkemize gelmesi, dolayısıyla ülke ekonomisinin Dünya ekonomisi ile entegre edilmesi kabul edilmiştir.

Bu çerçevede içinde, ülkemizde yatırım yapan yerli ve yabancı sermayenin çalışma esaslarını geliştirmek ve teşvik etmek amacı ile yüce meclisiniz tarafından kabul edilen çeşitli kanunlara paralel olarak, yatırım ve ticari ilişkilerimizin yoğun olduğu ülkeler ile 1961 yılında başlatılan Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına yönelik anlaşmalar yapılması hızlandırılmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti ve Hollanda arasında sermaye ve teknoloji akımını hızlandırmak amacıyla imzalanan, Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması anlaşmasının esasları şöyle özetlenebilir:

1. Türkiye ve Hollanda'da uygulanan yabancı sermaye ve kambiyo mevzuatına açıklık kazandırmak ve karşılıklı tanıtılmasına imkân vermek,
2. Türkiye ve Hollanda'da yabancı sermayenin kamulaştırma ve devletleştirme yönünden tabi olacağı muamele ve sahip olduğu hakları tespit etmek,
3. Her iki ülke'de, özel teşebbüs - devlet arasında çıkacak ihtilafların nasıl çözümleneceğini tespit etmektir.

Ülkemizde halen faaliyette bulunan Hollanda sermayeli firmaların Aralık 1985 sonu itibarıyla 21 700,30 milyon TL tutarında yatırımları, Hollanda'da ise faaliyette bulunan Türk sermayeli firmaların yatırım tutarları ise halen 157,81 milyon TL dir.

Bu Antlaşma Türk özel teşebbüsüne Hollanda'da, Hollanda özel teşebbüsüne Türkiye'de karşılıklı ekonomik ve yasal güvence verirken, ilgili ülkeye maddi ve manevi yönden herhangi yeni bir yük getirmemektedir.

Türkiye Cumhuriyeti ve Hollanda arasındaki yabancı sermaye akımı hızlandırılması ve teknik işbirliğinin geliştirilmesi ve ilerletilmesi amacıyla imzalanan bu Antlaşma, 31.5.1963 tarih ve 244 sayılı Kanun uyarınca bir tasarı halinde yüksek Meclisin huzuruna getirilmiş bulunmaktadır.

ANLAŞMA MADDELERİNİN GEREKÇELERİ

Madde 1. — Bu maddede anlaşma içinde sık sık sözü edilen yatırımcı, yatırım, ülke, mülkiyet ile ilgili faaliyetlerin tanımları yapılmaktadır. Özellikle «yatırım» tanımı 6224 sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanununa paralellik sağlanarak hazırlanmıştır.

Madde 2. — Taraflar kendi kanunları çerçevesinde diğer tarafın yatırımlarına izin verecek, kanunlara uygun olarak yapılmış ve yapılacak yatırımlar bu anlaşmadan yararlanacaktır. Burada önemli olan yatırımların öncelikle izne tabi olmaları, ikincisi ülkesinde yatırım yapılacak olan tarafın kanunları çerçevesinde izin verilmesidir.

Madde 3. — Bu maddede önemli olan eşitlik ilkesidir. Şöyleki üçüncü ülkelere tanınmış olan şartlardan hangisi daha elverişli ise ondan daha az elverişli olmaya-
caktır, bu ülkeye sağlanan güvence koruma ancak ikili ve çok taraflı anlaşmalarla sağlanacak olan gümrük veya vergi ile ilgili veya karşılıklılık prensibi taşıyan anlaş-
malardan doğan haklar bu anlaşmaya yansımayacaktır.

Madde 4. — Yatırımlarla ilgili transferleri düzenleyen bu maddede transfer ko-
nusu işlemler ve transferde uygulanacak usul yer almaktadır.

6224 sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu 4 üncü maddesinde transferi ön-
görülen kalemlerle uygulamada transferi yapılan gelirler burada sayılmıştır. Trans-
ferlerde uygulanacak kur ve transferin herhangi bir konvertibl para cinsinden yapıl-
ması bugünkü kambiyo mevzuatına uygundur.

Madde 5. — Bu madde Anayasamızda öngörülmüş olan kamulaştırma ve dev-
letleştirme konularını kapsamakta ve kamu yararı amaç güdülmedikçe böyle bir işle-
min yapılamayacağını öngörmektedir. Kamu yararı amacı güdülse dahi bunun Ka-
nuna uygun, uygun bir tazminat karşılığı ve eşitlik ilkeleri içinde yapılmasını teminat
altına almaktadır.

Madde 6. — Bu maddede evsahibi ülkede ortaya çıkan savaş ve benzeri durum-
larda kendi yatırımcılarına veya diğer yatırımcılara ne gibi bir muamele uyguluyor
ise ondan daha az elverişli şartlarda olmamak üzere muamele edilmesi düzenlenmek-
tedir.

Madde 7. — Bu maddede yatırımcının yatırımının kendi ülkesinde, kanunla
düzenlenmiş bir sigorta sistemi içinde, gayri ticarî risklere karşı sigortalanmış olması
halinde, yatırımcının haklarını aşmamak kaydıyla taraf olması hususu hükme bağlan-
maktadır, ancak burada önemli olan husus anlaşmazlık halinde, anlaşmazlığın şirket-
devlet anlaşmazlığı biçiminde çözümlenecek olmasıdır, yani sigorta şirketi kamu ku-
ruluşu da olsa anlaşmazlığa devlet olarak değil gene şirket olarak taraf olacaktır.

Madde 8. — Bu maddede yatırımcı ile evsahibi ülke arasında çıkabilecek an-
laşmazlığın tanımı yapılmakta, bu tanıma uygun bir anlaşmazlık çıkması halinde de
bu anlaşmazlığın nasıl çözümleneceği açıklanmaktadır. Çözüm yolları önce adım adım

belirtilmiştir. Önce görüşmeler yapılacak, başarılı olmazsa bağlayıcı olmayan istişareler yapılacak, Türk yargı organlarına müracaat yolları açık tutulacak ancak bir yıl içinde Türk yargı organlarından kesin karar alınmaz ise o takdirde yatırım anlaşmazlıkları Uluslararası Çözüm Merkezine müracaat edilecektir. Bu fıkranın amacı Türkiye'deki yatırımlar açısından Türk yargı organlarına müracaatı zorlamak ve kesin karar alınmış ise bu kararın uluslararası bir mercide tartışılmasıdır. Bu anlaşmada başka bir hukuk belirtilmediğine göre anlaşmazlıklara yatırımın yapıldığı yer kanunu uygulanacaktır, yani Türkiye'deki yatırımdan doğan anlaşmazlığın çözümünde Türk hukuku uygulanacaktır. Sözü edilen Merkez sadece şirket ve devlet arasında çıkan anlaşmazlıkların çözümlendiği bir mercidir.

Madde 9. — Bu madde iki devlet arasında bir anlaşmazlığın çıkmasına imkân vermemek için tarafların anlaşmanın yorum ve uygulanması konusunda birbirleri ile görüşmelerine imkân tanımaktadır.

Madde 10. — Madde 8'de şirket ve devlet arasında çıkabilecek anlaşmazlıklara çözüm yolları düzenlenmişti; bu maddede ise bu anlaşmanın uygulama ve yorumundan dolayı iki devlet arasında doğabilecek anlaşmazlıkların çözümü düzenlenmiştir ve daha çok karşılıklı görüşmelere ağırlık verilmiştir, ancak bunların başarısız olması halinde tahkim yolu açık tutulmuştur. Burada önemli olan bir husus Merkeze sunulmuş olan ve Merkez'de görüşülmekte olan bir şirket - devlet anlaşmazlığı iki devlet arasında anlaşmazlık konusu yapılmayacaktır.

Madde 11. — Hollanda açısından bu anlaşmanın yürürlükte olduğu yerler belirtilmektedir.

Madde 12. — Bu maddeden anlaşmanın nasıl tadil edileceği belirtilmektedir.

Madde 13. — Bu maddede anlaşmanın nasıl yürürlüğe gireceği, süresi, bitişi hükme bağlanmıştır.

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

Esas No. : 1/358

Karar No. : 18

24 . 3 . 1988

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

«Türkiye Cumhuriyeti ile Hollanda Krallığı Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı» Komisyonumuzun 23.3.1988 tarihli Birleşiminde Dışışleri Bakanlığı ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı temsilcilerinin katılmalarıyla tetkik ve müzakere edildi.

Gerekçesinde de belirtildiği gibi sermaye ve teknoloji akımını hızlandırmak amacını güden tasarı ayrıca Türk ve Hollanda özel teşebbüsüne her iki ülkede karşılıklı olarak ekonomik ve yasal güvence sağlamaktadır.

Tasarı Komisyonumuzca usulüne uygun şekilde görüşülmüş ve aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz Plan ve Bütçe Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan
M. Vehbi Dinçerler
Hatay

Kâtip
H. Adnan Tutkun
Amasya

Üye
Fethi Çelikbaş
Burdur

Üye
Erol Güngör
İzmir

Üye
Esat Kiratlıoğlu
Nevşehir

Üye
Mehmet Topaç
Uşak

Sözcü
M. Cavit Kavak
İstanbul

Üye
T. Yaşar Gülez
Bolu

Üye
L. Yeniay Köseoğlu
İstanbul

Üye
Nurettin Yılmaz
Mardin
İmzada bulunamadı

Üye
Bahri Kibar
Ordu

Üye
Ali Şakir Ergin
Yozgat

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

Esas No. : 1/358

Karar No. : 61

2.12.1988

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığı tarafından hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça önhavalesi uyarınca «Dışişleri Komisyonu»nda görüşüldükten sonra, Komisyonumuza havale edilen «Türkiye Cumhuriyeti ile Hollanda Krallığı arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı» Komisyonumuzun 2.12.1988 tarihinde yaptığı 67 nci birleşimde, Dışişleri Bakanlığı, Maliye ve Gümrük Bakanlığı ile Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı temsilcilerinin de katılmalarıyla görüşüldü.

V inci 5 yıllık kalkınma planının ve onu izleyen yıllık, icra programlarının en önemli ilkeleri arasında, ülke ekonomisinin dışa açılması yani ülke müteşebbis ve sermaye gücünün dış ülkelere gitmesi yabancı sermaye ve teknolojisinin ülkemize gelmesi, dolayısıyla ülke ekonomisinin dünya ekonomisi ile entegre edilmesi kabul edilmiştir.

Bu cümleden olmak üzere, birçok ülke ile yatırımların karşılıklı teşviki ve korunması anlaşmaları imzalanmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti ile Hollanda Krallığı arasında imzalanan ve yatırımların karşılıklı teşvik ve korunmasına dair anlaşma 27 Mart 1986 tarihinde Ankara'da imzalanmıştır.

Söz konusu anlaşmanın onaylanmasına ilişkin tasarı Komisyonumuzca da kabul edilerek maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Dışişleri Komisyonu tarafından aynen kabul edilen tasarının anlaşmanın onaylanmasına ilişkin 1 inci maddesi ile yürürlük ve yürütmeye ilişkin 2 ve 3 üncü maddeleri Komisyonumuzca da aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili
<i>Kemal Akkaya</i>	<i>İlhan Aşkın</i>
Samsun	Bursa
Sözcü	Kâtip Üye
<i>İsmail Şengün</i>	<i>Kadir Demir</i>
Denizli	Konya
<i>Mehmet Ali Bilici</i>	<i>Mehmet Deliceoğlu</i>
Adana	Adıyaman
<i>Nihat Türker</i>	<i>Onural Şeref Bozkurt</i>
Afyon	Ankara
<i>Hazım Kutay</i>	<i>Fenni İslimyeli</i>
Ankara	Balıkesir
<i>İ. Önder Kırılı</i>	<i>A. Şamil Kazokoğlu</i>
Balıkesir	Bolu
<i>Muzaffer Arıcı</i>	<i>Togay Gemalmaz</i>
Denizli	Erzurum
<i>Mehmet Kahraman</i>	<i>Abdulkadir Ateş</i>
Erzurum	Gaziantep
<i>Abdullah Aykon Doğan</i>	<i>Mehmet Moğultay</i>
Isparta	İstanbul
	İmzada bulunamadı
<i>Hüsnü Okçuoğlu</i>	<i>N. Kemal Zeybek</i>
İstanbul	İstanbul
İmzada bulunamadı	
<i>M. Turan Bayazıt</i>	<i>Birgen Keleş</i>
İzmir	İzmir
İmzada bulunamadı	
<i>S. Halil Özsoy</i>	<i>Şevki Gögüsger</i>
Kayseri	Kırşehir
<i>Saffet Sert</i>	<i>Sümer Oral</i>
Konya	Manisa
<i>Cemal Seymen</i>	<i>Birsel Sönmez</i>
Nevşehir	Niğde
<i>İdris Arıkan</i>	<i>Şakir Şeker</i>
Siirt	Sivas

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

Türkiye Cumhuriyeti ile Hollanda Krallığı Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Türkiye Cumhuriyeti ile Hollanda Krallığı arasında 27 Mart 1986 tarihinde Ankara'da imzalanan «Türkiye Cumhuriyeti ile Hollanda Krallığı Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına Dair Anlaşma»nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan

T. Özal

27 . 6 . 1986

Devlet Bak. Başbakan Yrd.

İ. K. Erdem

Devlet Bakanı

K. Oksay

Devlet Bakanı

A. M. Yılmaz

Devlet Bakanı

M. V. Dinçerler

Devlet Bakanı V.

M. V. Dinçerler

Devlet Bakanı V.

A. Karaevli

Devlet Bakanı

A. Karaevli

Adalet Bakanı

M. N. Eldem

Millî Savunma Bakanı

Z. Yavuztürk

İçişleri Bakanı

Y. Akbulut

Dışişleri Bakanı V.

A. M. Yılmaz

Maliye ve Gümrük Bakanı

A. K. Alptemoçin

Millî Eğt. Genç. ve Spor Bak.

M. Emiroğlu

Bayındırlık ve İskân Bakanı

İ. S. Giray

Sağ. ve Sos. Yard. Bakanı

M. Aydın

Ulaştırma Bakanı

V. Atasoy

Tarım Orman ve Köy İşleri Bak.

H. H. Doğan

Çalışma ve Sos. Güvenlik Bakanı

M. Kalemlî

Sanayi ve Ticaret Bakanı

H. C. Aral

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bak.

S. N. Türel

Kültür ve Turizm Bakanı

M. M. Taşçıoğlu

**DIŞIŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL
ETTİĞİ METİN**

**Türkiye Cumhuriyeti ile Hollanda Kral-
lığı Arasında Yatırımların Karşılıklı Teş-
viki ve korunmasına Dair Anlaşmanın
Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hak-
kında Kanun Tasarısı.**

MADDE 1. — Tasarının 1 inci mad-
desi Komisyonumuzca aynen kabul edil-
miştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci mad-
desi Komisyonumuzca aynen kabul edil-
miştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü mad-
desi Komisyonumuzca aynen kabul edil-
miştir.

**PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN**

**Türkiye Cumhuriyeti ile Hollanda Kral-
lığı Arasında Yatırımların Karşılıklı Teş-
viki ve Korunmasına Dair Anlaşmanın
Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hak-
kında Kanun Tasarısı**

MADDE 1. — Dışışleri Komisyonu
metninin 1 inci maddesi aynen kabul edil-
miştir.

MADDE 2. — Dışışleri Komisyonu
metninin 2 nci maddesi aynen kabul edil-
miştir.

MADDE 3. — Dışışleri Komisyonu
metninin 3 üncü maddesi aynen kabul
edilmiştir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE HOLLANDA KRALLIĞI ARASINDA, YATIRIMLARIN KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE KORUNMASINA DAİR ANLAŞMA

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Hollanda Krallığı Hükümeti,

Ülkeleri arasındaki geleneksel dostluk bağlarını güçlendirmek, aralarındaki ekonomik ilişkileri, özellikle, bir Âkit Tarafın yatırımcılarının, diğer tarafın ülkesinde yapacakları yatırımlar açısından genişletmek ve yoğunlaştırmak arzusuyla,

Bu tür yatırımlara uygulanacak muameleler üzerinde anlaşmaya varmanın sermaye ve teknoloji akımı ile Âkit Tarafların ekonomik gelişmesini teşvik edeceği ve yatırımların adil ve hakkaniyete uygun muameleye tabi tutulmasının arzulandığı inancıyla, aşağıdaki gibi anlaşmaya varmışlardır :

MADDE 1.—

İşbu Anlaşma'da :

a) «Yatırımcı»

i) Yürürlükteki mevzuatına göre, bir Âkit Tarafın vatandaşı olan gerçek kişiyi;
ii) Bir Âkit Tarafın yürürlükte olan kanun ve mevzuatına uygun olarak kurulmuş veya başka türlü teşkil edilmiş olan tüzelkişiliği ifade eder.

b) «Yatırım», özvarlık, borç, alacak, hizmet ve yatırım sözleşmeleri gibi her türlü mal varlığını ifade eder ve aşağıdakileri kapsar :

i) İpotek, ihtiyatı haciz ve rehin gibi haklar dahil olmak üzere maddî ve gayri-maddî her türlü memaliki;

ii) Hisse senetleri veya bir şirketteki diğer menfaatleri veya mal varlığından doğan menfaatleri;

iii) Bir para alacağını veya ekonomik değeri olan ve bir yatırım ile ilişkili bulunan bir işlemin yapılma talebini;

iv) Patentler, markalar, ticarî unvanlar, endüstri tasarımları, «know-how» ve peştemaliye dahil, sınai mülkiyet haklarını ve telif haklarını;

v) Kanun veya sözleşme ile elde edilen her türlü hak ve kanuna uygun olarak sağlanan tüm lisans ve izinleri ifade eder.

c) «Ülke», uluslararası hukuka göre devletin egemenlik haklarını ya da yargılama haklarını kullanabileceği ve bu devletin kıyısına bitişik deniz alanlarını da kapsar.

d) «Malik Olmak» ya da «Kontrol Etmek», her nerede bulunursa bulunsun, bağlı şirketleri veya iştirakleri yoluyla dahi dolaylı veya dolaysız mülkiyeti ya da kontrolü ifade eder.

MADDE 2. —

a) Âkit Taraflardan her biri, kendi kanun ve yönetmelikleri çerçevesinde, diğer tarafın yatırımcılarının kendi ülkesinde yapacakları yatırımları koruma yoluyla ekonomik işbirliğini teşvik edecektir. Her bir taraf, kendi kanun ve yönetmeliklerince verilen yetki nisbetinde diğer tarafın yatırımcılarının kendi ülkesindeki yatırımlarına müsaade edecektir.

b) İşbu Anlaşma, yatırımın yapıldığı tarihte, yatırımın yapıldığı ülkede yürürlükte olan kanun ve yönetmeliklere uygun olarak, bir tarafın ülkesinde diğer taraf yatırımcıları tarafından yapılan veya kontrol edilen yatırımlara uygulanacaktır.

c) İşbu Anlaşma, Anlaşma yürürlüğe girmeden önce, Âkit Taraflardan birinin yatırımcılarının diğer Âkit Tarafın sınırları içinde yapmış oldukları yatırımlara da uygulanacaktır.

MADDE 3. —

(1) Âkit Taraflardan her biri, diğer Âkit Tarafın yatırımcılarının yatırımlarını eşit ve hakkaniyete uygun muameleyle tabi tutacak ve bu yatırımcıların yatırımlarına, yatırımlarının işletilmesi, idaresi, bakımı, kullanımı, faydalanılması veya tasfiyesine ilişkin keyfi ve ayırıcı tedbirlerle zarar vermeyeceklerdir.

(2) Âkit Taraflardan her biri, bu yatırımlara; kendi yatırımcılarının yatırımlarına ya da herhangi bir üçüncü devletin yatırımcılarının yatırımlarına uygulandığından hangisi yatırımcı için en elverişli ise ondan daha az elverişli olmayacak biçimde, tüm güvenceyi ve korumayı sağlayacaktır. Âkit Taraflardan her biri yatırımlarla ilgili yüklenmiş olabileceği yükümlülükleri yerine getirecektir.

(3) 1 ve 2 nci paragrafların hükümleri, bir Âkit Tarafı, aşağıda belirtilen durumlardan kaynaklanacak herhangi bir muamele, tercih veya imtiyazdan doğacak çıkarlardan, diğer Tarafın yatırımcılarını da yararlandırmaya mecbur kılacak şekilde yorumlanmayacaktır.

a) Mevcut veya ileride kurulacak gümrük birlikleri, ekonomik birleşmeler veya benzer kuruluşlar veya bu tür birlik ve kuruluşları oluşturacak geçici anlaşmalardan;

b) Bütünüyle ya da esas olarak vergilendirme ile ilgili, ya da üçüncü bir ülke ile karşılıklılık esasına göre yapılmış herhangi bir uluslararası anlaşma veya düzenlemelerden doğan durumlar.

MADDE 4

Âkit Taraflardan her biri, yatırımlardan ve özellikle aşağıda belirtilen ödemelerden doğan transferlerin, kendi kanun ve yönetmeliklerinin sınırları dahilinde ve onlara uygun olarak, kendi ülkesine veya diğer Tarafın ülkesine, o ülkenin para birimi veya herhangi bir konvertibl para birimi ile, gereksiz gecikme ya da kısıtlamaya meydan vermeden yapılmasına izin verecektir :

a) Kârlar, temettü, sermaye kazançları ve benzeri ödemeler;

b) Yatırımın tümünün ya da bir kısmının satışından veya tasfiyesinden doğan hâsılat;

c) Bir ikraz anlaşmasına bağlı anapara ve faiz ödemeleri;

d) Yönetim, teknik yardım, personel ve diğer ücretleri;

e) Mülk sahibine verilen işletme payı ödemeleri.

MADDE 5

Âkit Taraflardan hiçbiri, diğer Âkit Tarafın yatırımcılarının yatırımlarını doğrudan veya dolaylı olarak ellerinden alacak tedbirlere, aşağıdaki koşulları yerine getirmeksizin başvurmayacaklardır.

- a) Kamu yararına ve hukukî usullere uygun olarak alınan tedbirler;
- b) Ayırmacı olmayan tedbirler;
- c) Adil bir tazminat ödemesini beraberinde getiren tedbirler. Bu tazminat yatırımın adil piyasa değerini veya adil piyasa değerinin bulunmaması halinde, ilgili yatırımın gerçek değerini kapsayacak ve yatırımcılar için etkin olabilmesi için, gereksiz bir gecikme olmaksızın ödenecek ve ilgili yatırımcıların vatandaşları oldukları ülkeye veya ilgili Âkit Tarafın kabul edeceği bir ülkeye ve yatırımın yapıldığı orijinal para birimi veya yatırımcı ve Âkit Tarafça ortaklaşa kararlaştırılan herhangi bir konvertibl para birimi üzerinden.

MADDE 6

Bir Âkit Tarafın yatırımcıları, yatırımlarını yaptıkları diğer Âkit Tarafın ülkesinde savaş, ya da diğer silahlı çatışma, ayaklanma (dahilî karışıklıklar), veya benzeri olaylar yüzünden zarara uğramalar halinde, ülkesinde yatırımların yapıldığı Âkit Tarafın, bu durumda kendi veya bir üçüncü devletin yatırımcılarına uygulayacağı muameleden daha az elverişli olmamak üzere ve ilgili yatırımcılar için hangisi daha elverişli ise o muameleye tabi tutulacaklardır.

MADDE 7

Âkit Taraflardan birinin bir yatırımcısının yatırımları, ticarî olmayan risklere karşı, kanunî bir sistem dahilinde sigorta edilmiş ise, bu tür bir sigortanın şartlarına uygun olarak, bahse konu yatırımcının haklarıyla, sigortacının yatırımcının haklarına halefiyeti, diğer Âkit Tarafça da tanınacaktır.

Sigortacı, yatırımcının sahip olacağı haklar dışında hiçbir hakka sahip olmayacaktır.

Bir Âkit Taraf ile sigortacı arasındaki anlaşmazlıklar, bu Anlaşmanın 8 inci maddesi hükümlerine uygun olarak çözümlenecektir.

MADDE 8

(1) Bu maddeye göre; yatırım anlaşmazlığı, aşağıda belirtilen hususları ihtiva eden bir anlaşmazlığı ifade eder :

a) Âkit Taraflardan birinin yabancı yatırımlarla ilgili makamı tarafından, diğer Âkit Tarafın bir yatırımcısına verilen yatırım müsaadesinin yorumlanması, ya da uygulanması;

b) Bir yatırım ile ilgili olarak, işbu Anlaşma ile verilen, ya da yaratılan herhangi bir hakkın ihlali.

(2) Bir Âkit Taraf ile, diğer Âkit Tarafın bir yatırımcısı arasında bir yatırım anlaşmazlığı halinde, anlaşmazlığa Taraf olanlar, bu anlaşmazlığı öncelikle iyiniyetle girişilecek istişare ve müzakerelerle çözümlenmeye çalışacaklardır. Bu istişare ve mü-

zakerelerin başarılı olamaması halinde anlaşmazlık, söz konusu yatırımcı ile Âkit Tarafın üzerinde karşılıklı olarak anlaşacakları, ancak bağlayıcı olmayan bir üçüncü taraf usulleri ile çözümlenebilir. Eğer anlaşmazlık yukarıdaki yöntemler ile halledilemezse, ilgili yatırımcı, anlaşmazlığı, tahkim yoluyla halledilmesi için anlaşmazlığın, ortaya çıkışından itibaren 1 yıl geçtikten sonra herhangi bir zamanda, Uluslararası Yatırım Anlaşmazlıklarının Çözüm Merkezi'ne (Merkez) götürebilir. Ancak, ilgili yatırımcının bu süre içinde anlaşmazlığı, anlaşmazlığa taraf olan Âkit Tarafın mahkemesine müraaat etmiş olması halinde kesin bir kararın verilmemiş olması şarttır.

(3) a) Bu şekilde, Âkit Taraflardan herbiri, bir yatırım anlaşmazlığının tahkim yoluyla halledilmesi için Merkez'e başvurulmasına muvafakat etmektedir.

b) Bu gibi anlaşmazlıkların tahkim yoluyla çözülmesi, Devletler ile başka Devletlerin Vatandaşları Arasındaki Yatırım Anlaşmazlıklarının Çözümlemesine ilişkin konvansiyonun hükümleri ve Merkez'in «Tahkim Kuralları» çerçevesinde yapılacaktır.

(4) İşbu madde amaçları için, Âkit Taraflardan birinin, yürürlükteki kanun ve kararnamelerine uygun olarak, ancak anlaşmazlığı doğuran hadise ve hadiselerin meydana gelişlerinden hemen önce, diğer Âkit Tarafın yatırımcılarının yatırımı olarak kurulmuş olan şirket, Devletler ile başka Devletlerin Vatandaşları Arasındaki Yatırım Anlaşmazlıklarının Çözümlemesine İlişkin Konvansiyonun 25 inci Maddesinin (2) (b) fıkrasına uygun olarak, diğer Âkit Tarafın yatırımcısı gibi muameleye tabi tutulacaktır.

MADDE 9

Âkit Taraflardan herhangi biri, Anlaşmanın yorumlanması, ya da uygulanması ile ilgili herhangi bir konu hakkında istişarede bulunmayı diğer tarafa teklif edebilir. Karşı Taraf bu tür bir istişare teklifine müspet yaklaşacak ve istişare için yeterli imkânı sağlayacaktır.

MADDE 10

1) Âkit Taraflar işbu Anlaşmanın yorumu, ya da uygulanması ile ilgili olarak aralarında çıkacak herhangi bir anlaşmazlığı, iyiniyet ve işbirliği ruhu içinde, çabuk ve adil bir şekilde çözümlenmeye çalışacaklardır. Bu bakımdan, Âkit Taraflar bu tür çözümlere varmak için dolaysız ve anlamlı müzakerelerde bulunmayı kabul ederler. Bu müzakereler başarısızlıkla sonuçlanırsa, söz konusu anlaşmazlık taraflardan herhangi birinin talebi üzerine, uluslararası hukukun tatbiki kabil mevzuatı uyarınca bağlayıcı karar verilmesi için tahkim yoluna götürülebilir.

2) Talebin tebellüğünden itibaren iki ay içinde, herbir Taraf bir hakem tayin edecek ve bu iki hakem bir üçüncü Devletin vatandaşı olan üçüncü bir hakemi başkan olarak seçeceklerdir. Taraflardan birinin belirtilen zaman içinde bir hakem tayin edememesi durumunda, diğer Taraf, Uluslararası Adalet Divanı Başkanından bu tayini yapmasını talep edebilir. Eğer iki hakem, hakem olarak tayin edilmişlerini müteakip iki ay içinde, üçüncü bir hakemin seçimi üzerine bir anlaşmaya varamazlar ise, Taraflardan bir-biri Uluslararası Adalet Divanı Başkanı'nı, gerekli atamayı yapmaya davet edebilir.

3) Hakem Heyetinin bu Anlaşmanın hükümleriyle bağdaşacak bir şekilde usul kuralları üzerinde anlaşması için, Başkanın seçiliş tarihinden itibaren üç aylık bir süresi olacaktır. Böyle bir anlaşma olmadığı takdirde, Hakem Heyeti Uluslararası Adalet Divanı Başkanı'ndan, usul kurallarını, genelde benimsenen uluslararası tahkim kurallarını dikkate alarak, tayin etmesini talep edecektir.

4) Bu maddenin ikinci ve üçüncü paragraflarında belirtilen hallerde, şayet Uluslararası Adalet Divanı Başkanı'nın bu görevini ifa etmesi engellenirse, ya da Başkan Âkit Taraflardan birinin vatandaşı ise, Başkan Yardımcısı gerekli atamaları yapmaya davet edecektir. Eğer Başkan Yardımcısı bu görevini ifa etmekten men edilirse, ya da Âkit Taraflardan birinin vatandaşı ise, Divan'ın, herhangi bir tarafın vatandaşı olmayan mevcut en yaşlı üyesi gerekli atamaları yapmaya davet edilecektir.

5) Tahkim isteyen Tarafın, anlaşmazlığı dolaysız ve anlamlı istişare ile çözümlenmeye çalışmış olduğunun tespiti üzerine, Hakem Heyeti anlaşmazlığın esaslar üzerinde tahkim görevine başlayacaktır.

6) Mahkeme, kararlarını oy çokluğu ile verecek ve böyle bir karar Taraflar için bağlayıcı olacaktır. Taraflardan her biri, Hakem Heyetindeki kendi üyesinin masraflarını hukukî muamelelerdeki temsil masraflarını karşılayacak; Başkanın masrafları ve kalan diğer masraflar Taraflarca eşit olarak üstlenilecektir. Bununla beraber Hakem Heyeti masrafların daha yüksek bir oranını Taraflardan birinin üstlenmesi ile ilgili karar alabilir ve bu karar Taraflar için bağlayıcı olacaktır.

7) Bu Madde, işbu Anlaşmanın 8. maddesi uyarınca, Merkez'in huzuruna getirilmiş ve halen Merkez'de görüşülen bir anlaşmazlığa uygulanmayacaktır.

MADDE 11

Hollanda Krallığı ile ilgili olarak işbu Anlaşma, Krallığın Avrupa kısmına ve Aruba'ya uygulanacaktır.

MADDE 12

Bu Anlaşma herhangi bir zamanda, Âkit Taraflar arasında yazılı bir anlaşma ile tadil edilebilir. Her türlü tadilat Âkit Taraflardan herbirinin, diğer Tarafa böyle bir tadilatın yürürlüğe girmesi için kendi iç mevzuatının bütün gereklerini yerine getirmiş olduğunu bilmesi üzerine yürürlüğe girecektir.

MADDE 13

1) Bu Anlaşma, Âkit Tarafların kendi ülkelerindeki anayasal işlemlerin tamamlanmış olduğunu birbirlerine yazılı olarak bildirdikleri tarihten sonraki ikinci ayın ilk gününden itibaren yürürlüğe girecek ve 10 yıllık bir süre için yürürlükte kalacaktır.

2) Anlaşmanın sona ermesinden en az altı ay önce Âkit Taraflardan biri fesh-i ihbarda bulunmadıkça, işbu Anlaşma zımnen 10 yıllık bir süre için uzatılmış olacaktır. Ancak, Taraflardan herbiri, Anlaşmanın cari süresinin sona ermesinden en az altı ay önce, bir ihbarname ile işbu Anlaşmayı feshetme hakkını koruyacaktır.

3) İşbu Anlaşmanın sona eriş tarihinden önce yapılmış yatırımlar bakımından önceki (yukarıdaki) maddeler, Anlaşmanın sona erdiği tarihten sonra 15 yıl için daha geçerliliğini koruyacaktır.

Bu Anlaşma, aşağıda imzaları bulunan tam yetkili temsilciler tarafından imzalanmıştır.

Türkçe, Felemenkçe ve İngilizce dillerinde ve bütün metinler aynı derecede geçerli olmak üzere ikişer metin olarak Ankara'da, 27 Mart 1986'da akdedilmiştir. Yorumlamalardaki ayrılık durumunda, İngilizce metin esas alınacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti
Adına

Hollanda Krallığı Hükümeti
Adına

